

Umsögn

um frumvarp til laga um breytingu á lögum um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins, nr. 70/1996 (áminningar og setning embættismanna um stundarsakir).

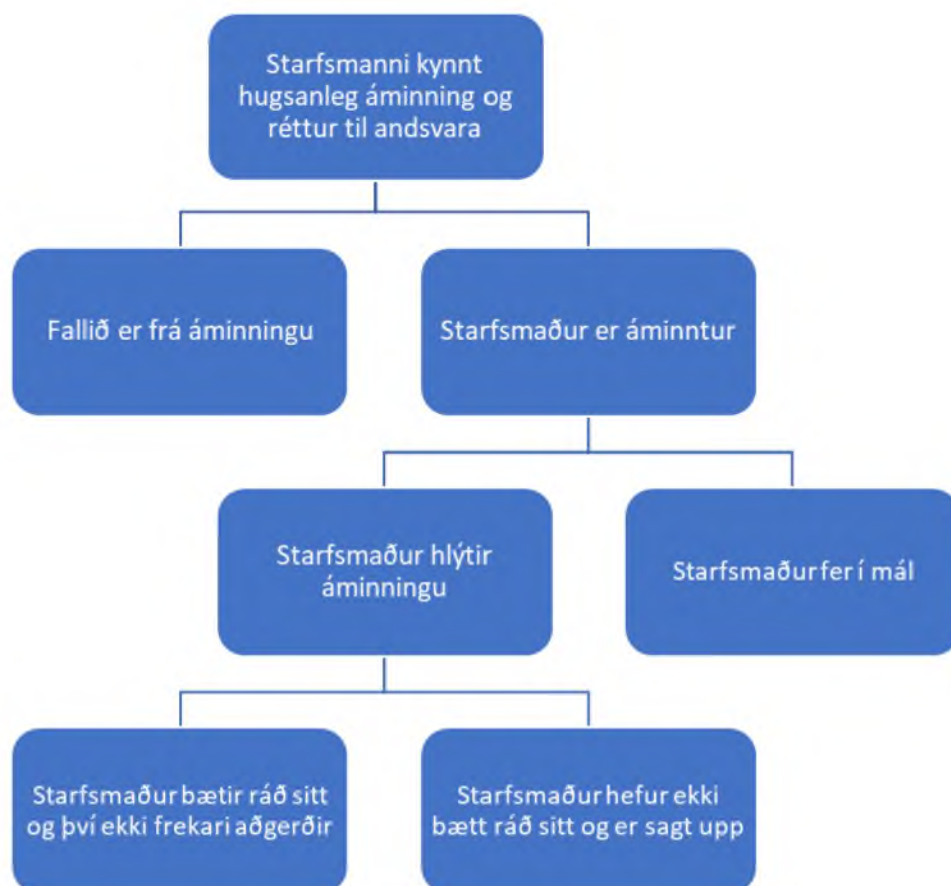
Pingskjal 41 – 41. mál á 153. löggjafarþingi.

Undirritaður gerir athugasemdir við þann þátt frumvarpsins að fellt verði úr lögnum ákvæði um áminningarferli, þ.e. 21. grein laganna.

Þrátt fyrir að lög nr. 70/1996 snúi að starfsmönnum ríkisins þá er iðulega talað um þau sem lög um opinbera starfsmenn sem þá felur í sér að lögin taki einnig til starfsmanna sveitarfélaga. Ákvæði laganna um áminningu, þ.e. 21. grein, eru tekin inn í kjarasamninga sveitarfélaga. Áhrif þess að fella burt 21. grein laganna yrðu því miklu víðtækari en ætla mætti í fyrstu.

Ef fram koma ávirðingar eða ásakanir á starfsmann er mikilvægt að bregðast við og koma í veg fyrir að mál magnist upp. Algengasta ástæða þess að mál verða umfangsmikil er að ekki er gripið til ráðstafana í tæka tíð. Brottvikning úr starfi á sér aðdraganda. Meginreglan er að leita annarra lausna áður.

Áminningarferli byggir á mannvirðingu og er skýr leið að fara. Ferlið miðar að úrbótum og gefur þeim starfsmanni sem í hlut á möguleika til að bæta ráð sitt. Það er grundvallaratriði málsins. Bæti starfsmaður ekki úr þeim þáttum sem áminnt er fyrir þá hefur hann tapað dýrmætu tækifæri. Þá skilja leiðir eins og fram kemur á þessari mynd sem sýnir áminningarferli.

Hafa ber í huga að ekki þarf að veita áminningu í öllum tilvikum. Sé um að ræða sannanlega saknæmt athæfi þá kallar það á tafarlausa brottvikningu úr starfi. Einnig geta aðrar ástæður en ávirðingar á starfsmanninn legið að baki s.s. raunverulegar skipulagsbreytingar, breytt starfsemi eða samdráttur í starfsemi. Loks ber að nefna að aðilar geta orðið ásáttir um að gera með sér samning um starfslok frekar en fara í áminningu.

Því hefur verið haldið fram að stjórnslulög veiti opinberum starfsmönnum næga vernd. Stjórnslulög innihalda vissulega grundvallarreglur s.s. rannsóknarreglu, jafnræðisreglu, meðalhófsreglu, andmælarétt og upplýsingarétt. Ítrekað hefur reynt á þessar reglur fyrir dómstólum. Ákvæðið um áminningu er mikilvægt til að afstýra því að mál fari fyrir dómstóla. Áminning er liður í því að framfylgja stjórnslulögum, s.s. meðalhófi og andmælarétti.

Því hefur einnig verið haldið fram að afnema þurfi ákvæðið um áminningu til að jafna mun á starfsumhverfi opinberra starfsmanna og starfsmanna á almennum markaði. Ekkert er óeðlilegt við að aðrar reglur gildi um þá sem starfa í opinberri stjórnslu (ríki og sveitarfélög) og eiga að gæta almannahagsmuna og umsýsla fé í þágu almennings.

Ákvæðið um áminningu veitir tækifæri til að bæta úr því sem aflaga kann að hafa farið. Ekki síst er það mikilvægt fyrir starfsmanninn að fá tækifæri til að bæta ráð sitt í stað þess að missa atvinnu sína. Slíkt ákvæði getur vart talist íþyngjandi fyrir starfsmanninn.

Af framansögðu má ljóst vera að ég tel að það væru alvarleg mistök að fella út 21. grein laga nr. 70/1996 sem kveður á um beitingu áminningar.

Þann 31. október 2022

Með kveðju,
Pétur Þór Jónasson
Skálateigi 7
600 Akureyri